

TILVÆKST Grovfoder nr. 30, 28. november 2022

Indhold

- MARK
- Sortsvalg – majs til helsæd 2023
- FarmTracking Vandingsmodul
- REGLER OG TILSKUD
- Markvanding - Indberetning af oppumpede mængder
- Tilskud fra puljen til Miljø- og Klimateknik 2022

MARK

Sortsvalg – majs til helsæd 2023

Af planterådgiver Peter Siebert og Thomas Harbo

Tidlighed er den vigtigste parameter for et rigtigt sortsvalg. Vælg derefter sort ud fra anvendelse, kvalitet og udbytte.

Sortslist, helsædsmajs 2023

Resultaterne fra årets Landsforsøg med majssorter er nu klar, og vi bringer i dette afsnit vores opdaterede majssortsoversigt og vores anbefalinger til sortsvalget. Mange har allerede efter tradition og pres fra grovarevirksomhederne allerede købt eller reserveret majssorter til kommende sæson. Derfor kommer majssortsoversigten som vanligt lidt for sent i forhold til beslutningsprocessen omkring sortsvalget. Det er dog muligt at få bekræftet om dine beslutning om sortsvalg har været den rigtige. Hvis ikke kan det måske stadig nås at ændre reservationen af den kommende sæsons majssorter.

Der findes utroligt mange majssorter og alene i Landsforsøgene har der været tilmeldt mere end 80 sorter. Derudover sælges der også sorter på det danske marked, som ikke er afprøvet i de danske Landsforsøg. I Danmark har vi en stærk tradition for at afprøve sorter i Landsforsøg og dermed få det bedste udgangspunkt for et sortsvalgt på et oplyst grundlag. Ved at vælge en sort, der ikke er afprøvet i Landsforsøgene, er der altså ikke den samme mulighed for at sammenholde sorterne med hinanden. Anbefalingen vil derfor altid være at hovedparten af din majsavl er baseret på sorter, der er velafprøvet under danske forhold i Landsforsøg og sortsafprøvninger.

Parametre ved valg af sort

Ved sortsvalget er der mange parametre at holde øje med og vælge ud fra. Den vigtigste parameter er altid **tidlighed** for sorten. Det er altafgørende, at majssorten kan nå at blive helsædsmoden inden høst. Konsekvensen ved at vælge en for sildig sort for lokaliteten er en helsædsmajs, som ikke når den ønskede udvikling, ikke når det ønskede stivelses- og tørstofindhold og derfor medfører en større risiko for saftafløb ved ensilering. Nedenfor er nogle af de vigtige parametre for sortsvalget i majs beskrevet. Rækkefølgen kan diskuteres, men det er risikabelt primært at vælge sort efter udbytte, som det ellers ofte er kutyme i andre afgrøder. I majs er udbyttefaktoren nedprioriteret i forhold til andre parametre som tidlighed, anvendelse, kvalitet og forholdene i marken.

Sortsvalget bør tage udgangspunkt i nedenstående parametre.

Tidlighed

Du bør altid vælge en majssort, der kan opnå et tørstofindhold på 32-34 % tørstof inden midten af oktober, hvilket under kølige forhold vil begrænse sortsvalget til de mere tidlige typer.

De lidt sildigere typer har som oftest potentiale for et lidt større udbytte end de tidligere sorter. I gode majsår med en lang og varm vækstsæson, som giver mange majsvarmeeenheder (MVE), vil valget af en lidt for sildig sort i forhold til lokaliteten ikke falde dårligt ud, men i lidt mere kølige år vil udfaldet blive en majsafgrøde, der ikke når at blive moden til tiden. Derfor skal sortsvalget tilpasses de klimatiske forhold på din lokalitet, så du får høstet en afgrøde, der når at blive færdig og dermed kan nå at lave en god kvalitet. Hvis majsene eventuelt skal anvendes til kolbemajs, må sorten hellere være til den tidlige side end for sildig, da det dermed sikres, at kolberne har de bedste forhold for at indleje stivelse og blive færdig, inden middeltemperaturen bliver for lav og indlejringen stopper, hvilket normalt indtræffer i midten af oktober.

Anvendelse

Skal majsene anvendes til helsæd eller kolbe-/kernemajs, er der andre parametre, som du også skal holde øje med. For at kunne høste en kolbe- eller kernemajs er det altafgørende, at majsene stadig står op, når afgrøden skal høstes. Derfor er standfastheden for majssorten meget vigtig, hvis den skal anvendes til kolbe-/kernemajs. Vi har ikke forsøgsteknisk nogle gode bedømmelser af lejesæd og nedknækning i majs, som vi ellers kender det fra mange andre afgrøder. Derfor er anbefalinger om majssorter til kolbe-/kernemajs baseret på firmaanbefalinger omkring anvendelsesformål for majssorten. Udover standfasthed er det også vigtigt, at majssorten ikke har tendens til at sætte sideskud, da kolberne aldrig bliver lige så gode, som når der kun er en god kolbe pr. plante.

Kvalitet

Kvalitet er selvsagt en vigtig parameter for majssorten, når den skal anvendes til højtydende malkekøer. Anvendes der en stor andel majs i foderplanen, betyder andelen af fordøjelige cellevægge mere, end hvis der kun anvendes en mindre andel majs, hvor mange af de fordøjelige cellevægge kommer fra græsset.

Kvalitet kan også påvirkes af hvilken stubhøjde, der sættes i marken. Men her er det vigtigt at huske, at alle majssorter i forsøgene bliver høstet med en stubhøjde på 30 cm. Derfor skal det også tænkes ind, hvis du har for vane at vælge de højst-tydende sorter, som giver en stor afgrødemasse, og der så sættes en høj stub for at opnå en bedre kvalitet, så mangler der noget af det udbytte, som sortsvalget er bestemt ud fra. Derfor kan en majssort med et lidt lavere udbytte men med en meget god kvalitet ofte være et bedre valg. Da alle sorter høstes på samme tidspunkt i forsøgene, er der en lille differencering imellem de tidlige sorter og de sene sorter. De tidlige sorter har et højere tørstofindhold og har dermed også nået at indleje mere stivelse i kolben. Derfor er stivelsesudbyttet oftest lidt højere i de tidlige sorter, når de holdes op imod de sildige sorter i forsøgene.

Udbytte

De sildige sorter har ofte et lidt højere udbytte end de tidlige sorter. Et lavere udbytte kan accepteres, hvis kvaliteten kan opveje det mindre udbytte. Vær opmærksom på ikke at "jagte" det høje udbytte i en sort, der måske er lidt for sildig i forhold til lokaliteten. Vælg hellere en sort der giver 5 procent mindre udbytte, men som har den rigtige tidlighed og kvalitet.

Sortsblandinger

Flere firmaer markedsfører og sælger sortsblandinger i majs. Sortsblandinger kendes mest fra vårbyg, men findes også i vinterhvede, og nu også i majs. Fordelen ved sortsblandinger i majs er, at de giver en større stabilitet og sikkerhed for kvalitet og udbytte, hvis de er sammensat under hensyntagen til de enkelte sorters forskellige dyrkningsegenskaber, herunder tidlighed, sygdomsmodtagelighed og i det hele taget evne til at klare sig under forskellige udfordringer i vækstsæsonen. Sortsblandinger anbefales udelukkende til helsæd. Til den kommende sæson markedsføres flere sortsblandinger.

Tabel 3 2023, markedsførte sortsblandinger og sammensætning (Kilde: Firmahjemmesider)

Firma	Forædler/frøfirma	Salgsnavn	Sorter
DLA	LG	LG Majsmix 180.1	Prospect, Gatsby, Conclusion
		LG Majsmix 180.2	Saxon, Gatsby, Conclusion
DLG	LG	MajsMix 170	Echo, Sunlite, Dignity
		MajsMix 185	Function, Pinnacle, Fieldstar
LINDS	LG	LG Majsmix	Ambition, Foxtrot, Wizard

For sorterne, som er med i tabel 1 over de "primære majssorter", er kvalitetsparametrene FK NDF og NEL₂₀, tørstof- og stivelsesudbytte, samt dyrkningsegenskaberne, kolbehøjde og "åben kolbe" beregnet som et gennemsnit for 2021 og 2022. For sorterne i tabel 2, "sekundære majssorter", som kun er afprøvet i ét år, er ovennævnte værdier korigeret for den gennemsnitlige forskel mellem dyrkningsårene 2021 og 2022, så sorterne i de to tabeller bedre kan sammenlignes. Udbyttet vises naturligvis som det opnåede forholdstal for det enkelte år 2020, 2021 og 2022.

Du finder årets majsoversigt i nedenstående banner.

FarmTracking Vandingsmodul

Af planterådgiver Klaus Beck-Hunderup

Til kommende sæson har vi sammen med SEGES lavet en udvidelse af FarmTracking, hvor det bliver muligt at indtegne borer/pumpe og vandingsspor på de enkelte marker. For hver spor er der desuden tilknyttet en vandbalance, der viser afgrødernes vandingsbehov, og som opdateres hver dag med aktuell fordampning og nedbørsdata.

Hvis du registrerer de vandinger, der udføres, i vandingsmodulet, så opdateres vandbalancen med den vandmængde, der indtastes, og vandingsmodulet vil derfor kunne bruges som et vandingsregnskab. Du får derfor et meget præcist overblik over i hvilke marker og i hvilke spor i de enkelte marker, der er vandingsbehov.

Overblikket over vandingsspor gør det desuden nemt for flere medarbejdere at se, hvortil vandingsmaskinen skal flyttes, og ved at registrere vandingerne er det det nemt at se i hvilke spor, der lige er vandet og i hvilke, der er vandingsbehov. Vandingsmodulet vil derfor kunne bruges som et styringsværktøj til planlægning af vanding.

Vandingsmodulet ligger i FarmTracking, hvor du i forvejen fører sprøjtejournal og holder styr på gødsninger. Så du skal ikke have flere apps på telefonen for også at holde styr på vanding. Vandingsmodulet er tilgængeligt for alle med FarmTracking Premium. Hvis du i forvejen har FarmTracking, skal du ikke ud købe programmet igen, du skal blot opdatere dit årlige abonnement fra FarmTracking Basis til Farmtracking Premium.

Hvis du er interesseret i at høre mere om FarmTracking Vandingsmodul, så slå vejen forbi SEGES’ stand på AGROMEK, hvor jeg blandt andre står og kan fortælle jer mere og vise dig, hvordan det fungerer. I kan finde os i Hal E på stand 4205 på Agromek.

REGLER OG TILSKUD

Markvanding – Indberetning af oppumpede mængder

Husk at du skal indberette til kommunen hvor meget vand, du har oppumpet til markvanding i år. Fristen for indberetning er ved udgangen af januar i alle kommuner.

Tilskud fra puljen til Miljø- og Klimateknik 2022

Af planterådgiver Thomas Harbo

Den årlige ansøgningsrunde om tilskud til indsatsområderne inden for Miljø- og klimateknologi 2022 er åben frem til den 10. januar 2023. Der kan søges tilskud til flg. 10 indsatsområder:

Tabel 4 Indsatsområder under Miljø- og Klimateknologi 2022

Sektor	Indsatsområde 2022	Pulje i 2022 [mio. kr.]	Mindste beløb pr. ansøgning [kr.]
Svin	1. Fremme dyrevelfærd ved omstilling til løsgående søer i farestalde	25	500.000
	2. Reducere ammoniakudledning fra svinestalde	40	300.000
Kvæg	3. Reducere ammoniakudledning fra kvægstalde	40	300.000
Æg/Fjerkræ	4. Reducere ammoniakudledning fra stalde til æglæggende høns og fjerkræstalde	24	300.000
	5. Reducere energiforbruget fra stalde til æglæggende høns og fjerkræstalde	15	100.000
Planteavl	6. Reducere pesticidforbruget i planteavl	30	300.000
	7. Reducere pesticidforbruget i kartoffelavl	15	300.000
Gartneri	8. Reducere pesticidforbruget i gartnerier	25	100.000
	9. Reducere energiforbruget i gartnerier	25	100.000
	10. Reducere næringsstofforbruget i gartnerier	10	100.000
		244	

Det er især indsatsområde 3 og 6, der er interessante for mælkeproducenter. Under indsatsområde 3 kan der eksempelvis søges om tilskud til teltoverdækning af gyllebeholder, mens der under indsatsområde 6 eksempelvis kan søges om tilskud til marksprøjter med pesticidreducerende teknologi samt lugerobotter til anvendelse i foderroer og majs.

Det er for omfattende at beskrive alle tilskudsmulighederne her, men du kan selv orientere dig på Landbrugsstyrelsens hjemmeside her. Som tidligere er det Maria Eugster Klug, SAGRO, og Flemming Hedegaard, Byggeri & Teknik I/S, du skal kontakte, hvis du vil høre mere om mulighederne for tilskud og ønsker hjælp til at indsende en ansøgning. Maria og Flemming har flg. kontaktoplysninger:

- Maria Eugster Klug: Mail mek@sagro.dk, telefon 7660 2372 / 2941 2751
- Flemming Hedegaard: Mail fh@byggeri-teknik.dk, telefon 2025 2865 / 9999 2321